

ТАРЫМАЛ СИГЕН КЕЗИЛДЕЗИНДЕ

К. МААДЫ.

ТӨРЭЭН КОЛХОЗУНГА

К. МААДЫ.

таш пассажирлар
болурунун культу
ргүзөрийнн мар
беш түн дургу
ин келген. Трам
дарындан горький
а, троллейбус чо
дан — Ленинград
бразов эң эки д

и черняге транспо-
нарының мерген-
диги пассажирле-
болурун култу-
ргузерины мар-
беш тун дургу-
ни келген. Трам-
нарындан горький
а троллейбус чо-
дан — Ленинград
бразов — эң эки д

ААС-КЕЖИКЧЕ УТКУШТУР

(«Дүвүрээзинниг чыдар» деп тоожудан)

Чайны ийит-түтүк өйүндө Улусту-ополченни армиясы Ургаже чоруп орган. Оон-биле чергелештир, өске бир өрүк-биле Кызыл Армиянын дайынчылары кел чорашкан. Поход үеинде уустун ийик-теви алап-оруп, дайынчыларын армилары додугуп, хүрөгтөй берилдөөнөр. Ынчалза-даа дайынчылар сергек-омактар. Поход доостур чооктулап бар чыган. Кызыл шеригтер поход үеинде, колдуунда хаарып каан катжыргайларын ийилип каан сугга чыгып чыган. Бо катжыргай берге чыдарда Моолда мал-маган хой-лаа турган болза, Кызыл Армиянын командирин араатандан мал-маган аларын шуут-лаа чоруп каан.

Кызыл Армиянын шеригери кайгамчык кижилер турган. Шымажыр аргахок кийде, шынелерин эгилер ажилды куржагылапкан, дайынчыларын колун куралары

Донров НАМДАГ.

МАР-нын Күрүе шаанналынын лауреады.

Утга чагырып алды. Ынчалза-даа керилде барып чаа-каан арты. Дар-Эх-ламан ош шеригин сагыш-сеткил талазы-биле баштыгызын кылып каарга, өзү дерек баксырай бергенин билгип каат, өшү каатты. А Сундуй өшү болууну холуу дамчытыр Кызыл Армияга хүлээлип берди.

Эргенил-пе, шериглер жартап өгөдөй бөргө, оларга утуктуур хүн үнүп ора. Бал-данын алаа холчок өөрүтүр, өл дөргө экенин демдө-дир. Олар хүнге утуктуур чоруп органнар.

Баруу Аара Катта биле Урганын аразында, өрүк ортуна турар. Алаа Кызыл Армияны баштап чоруту кеззе челип келген. Ынчалза-даа түс черин чурттагычлар корта бергенер. Олар база катал Унгери кестүп келгени өл-дур деп болааннар. Элең кат кижя айттар мунукап, чоок-кавы тураларла меде чедирер-биле халканнар. Галанин тураларла меде ба-лаа ычгар чеккен. Кижя-дер-лаа дүвүр-ле үнгенир.

ЧУРУКТА: Чадаананын Культура бажынынын танчы болуу. Ю. ЧУЛДҮМНҮН фотосу.

Культура албан черлеринин кышка белеткели

Д Е М Н И Г И Ш Б И Л Е

Эркин районуну төвүндө аалчылар бажынынын чанында сонгаларын ак бууду-биле дозулап маан шевирин, чараш кылдыр дериттинген Культура бажыны бар. Оң чанында дегем херин иштинде тарымал ыштар дески чаагай кылдыр үнгөн болгаш изиг хүннерде маңаа серинин кончуг. Даштын ханазында «Уран чүүл чоңуу болур» деп ленинчи сестерин көсү кылдыр бижип каан бо Культура бажынынын чанында чеде бериле. Оң ишти-даштын чугайлап, буудан болуп ажалычыннарнын хайнышыннын ижин көргөш, кижя магадар.

Холунда масна туткан, инзы-бууд чурук-хөрүм азып турган анык эркин чанында чеде бериле. Культура бажынынын директору Василий Дарыма ол болду. Септелгенин чоруп турарынын дугайында ол мында деп чугаалады:

— Бистин кол сорулгавыс — Культура бажынын эки септелгенин болур. Оң септелгенин хергелер чугура дериг-хереселерин, өң-базын будунтары, эки шынарлык чугайны, шала тырыныгы таарым дилиг материалдарын шагда-ла четчелп алганыны ажилды темпизин дүргөдөй турар. Республика товуун чамдык организациалары транспорт-тур, тырыбас ховар хереселер-биле хандырып берип турарына өөрүп турар бис. Культура бажынынын септелгенин эртэ эгелзиз, дары доозор сорулгавыс салган бис. Культура бажыны кезеде чыгып, чырын, аргы-сигил, шимелде талазы-биле көрүштүр турар болза, анда дыштанар дээш келген кижя бурузунга таарым-чангы болуру чугааган.

Оң-биле кады септелгенин шалычы амылап турар эштерин алап болур. Чугайлашынга Баяндай Дембирел, ханаларга хээр чуруудуга Дүңчү Бригад, дозулашынга Светлана Артына олар идепкейлиг чорун көргөшкен.

Универсиада-73

Кошье октаарына тиктеп, Москва универсиадазынын бирги чемпиону болуп, Барнаулдук башкы институтуну доозуучуу Светлана Королева «аалдын эгелзеткини» СССР-ниң чымдык команда-сында оң эш-өрү дегил, уламчылай берген. 60 ажил чуртарын команда-лары-биле чидип алап-башыныкына бистин студенттериниң тергенин эки түрүндерин көргүзүп турар.

Гродно хоорайдан келген студент кыс, гимнастка талы-биле олмий чемпион Олга Корбут универсиада-нын бурут малдыр апарган. Язы-бурут туртувар, кыраар хереселерге оң хат-камыгы дег мергежилдери көргүзүлгө-лаа, тускай эртемчилер-лаа катал кайтаткан.

Хуузунда болган команда талы-биле сапаара, совет оол гимнастар бир-де дугайында универсиада-нын чемпионнары болган. Мюнхенге эртен олимпик оонгарына аалды медал чыдап алган. Владимир хоорайдан келген студент Николай Андрианов шимелдеринин маргалаа-зында тиклен үлгөс. Хүл-дүлгөдиг туркунга оң-биле кока база ийи совет спортчулар туррукан. Командалар-нын маргалаа-зында бистин гимнастарыны Япониянын шимелдер чымдык командазын ажил каан.

Фехтовальщиктерин хой кижя кижикчилди маргалаа-зында баштайгы аалды медалы база совет спортчу-лар чыдап алган.

Универсиада-нын баштайгы дөрт хунарында 22 комплект медалдар дээш маргалаа-лар болуула. 16 аалды планналарын совет студент спортун төлөкчилери чыдап алган.

Универсиада-нын маргалаа-лары ийи түтүк. Оң про-граммалары спортун Олимпиада-ны чорутуу. Олимпиада-ның хүлүдүг халыктын августу 25-то кылар. (СЭТА-нын корр.).

Мергежилдинге бердинген кижя

Чангыс ажыда он беш чыл иштине ажыдап деп чүве-нин укур-уткаапын болап көрүрөм. Шуукур эртен он чылдар ийи механик Сүте-Маалыр Маннай-оолович Ооржакка уугут дүрүктүлүк берген барган. Кинимеханиктын нарын болган харыскалгы ажалында дораан-ла мергежил бербээ. Ай, чыл санында-ла кавык-бир чугула чүве болуп тып ап, чорутула шуудан орган.

Бөгүтү чаагай ажал-херектен эсеп баштай өөрөдөлгөс эгелзеп. Оң Кызыл тун, кинохемалыктарын кезип, кинохемалыктарын дөрт айып курдуулаа өөрө-нин алган. Саныг ховуктуг каш айлар кайы баштыр ийи. Сүте-Маалыр Ооржак аскер төрөс сууру. Кызыл-Тейге эрес сорук кире берген чанып келген. Суурун лаан дөгөн кыргылар-лаа, уду-биче урут-ларын-лаа оңу үнелээр болган. Олар-нын чугаапын чангыс: «Бо кезең чүү деп кино болур ийи?» Ховт-хоюг, уян-чым-чак он-оя карактар оң ар-нындай терге салдыкан. Сүте-Маалыр Ооржак хейле-де хүдүмүрүп каар. Оон дам кылып кино үнерин та-выттырлаш турганнар. Удус шутуу мым-чымды баргы-лаар. Ол үерип бадалы мым-ды турган. Колдууну амыл-рал чаа-ла бижытып, хөг-жүп орган.

Ол кезең «Ориентирлер» деп кино болган чык. Оон соода-ла кинохемалык Сүте-Маалыр Маннай-оолович-биле кино үн-дүрер черге ийилзеп арты-мыс. Даштын орай дүн. Ыр-жым болган шынымы. Сонга өттүр өөргө, дүкени дээрле сыдыстарын өлө-кө оттарын үзүктөп хой чивенейип-ле тургулар.

Сүте-Маалыр Маннай-ооло-вич далаш чок чугаапын үд-үс.

— Бо «Кызыл тун» колхо-на кинохемалык баштайгы ажалында айларын сагыш каларымга, ам шуут катты-рылчыг-дыр. Лентамы бир дугайында үзүрөмге кинолаа ууларын баштары куду-лаа алаар болот. Чаманга уду-усту уду дыдаабыс тур-гуп бээр. Оон соода чүве-нин ужурун тып чаап шаанта-ла

кырып турдум. Чамык ара-йды бош кижилер «чүү өөрө-нин алган келген оол боор», «Колхоз сеп чүге өөрөдиг чоруткан деп бо-лаар сеп» диккалар. Буру-луг кижя чүү кыттар мей.

Кавык-лаа ажалга бир-ле дугайы кирген кижя черле мидыг болур. Мергежил чок, ара-дуржулгаа өөшү апар.

Ам Сүте-Маалыр Маннай-оолович Ооржак уугут дүрүктү-галыг кино механиктеринин бербээ. Өвүр районун «Кы-зыл тун» колхозунун ажил-чылары оңу хүндүлээр. Ке-жөөнү мунуула хүндү деп чүве ол ышкылыг.

Ордумак сыныг, дөштөм ажилерилг, хүдүмүрөш хүрд шайрагы бо кижиниң бүдүжү, биче сепкилени оон-биле чугаалашкан, укур-рашкан кижя дораан-ла экер-рип каар.

— Силерин бо Кызыл-Тей суурун курттагычары кин-ю көрүңе черге кайы кире сонугардымды, Сүте-Маалыр Маннай-оолович—деп сонугардым.

Ол менче чамык-чаагай хү-дүмүрүп жүрүп келгем, бичи хүрөп демделгеп дөштө-житкеп ашкылаш:

— Кызыл тун дөштө амыр-ла улус. Бистин бо кудуу-вус арай бичин. Ам чаа Кызыл-Тей бажыны алыттыларга-ла амы-раар боор бис—деп, ол холуг чугаалады. — Ол улаас ажал-лаа карер.

Оон соода ол сергек хевир-ил апарган, мадыр ха-

ФУТБОЛ МАРГЫЛДААЛАРЫ

ЭЛЬВА. Бо испан хоорай-га болган футбол талазы-биле делегей маргалаа-зында Тей-дисиан «Динамо» команда-зы Испаниянын чемпионна «Атлетико» (Мадрид) коман-дазын ууап алган. Түнүл маргалааа. динамочулар Лиссабонун «Бенфика» ко-мандазы-биле ужуражы.

ПАЛМА-ДЕ-МАЛЬ О РКА. Футбол талазы-биле делегей маргалаа-зында Москвага «Спартак» командазынын спортчулары Софийаны ЦСКА командазын 3:2 санга ууап алган.

НЬЮ-ЙОРК. Москванын «Торпедо» командазынын футболистер АКШ-ка бел-

Х. ОЯДАН-ООЛ.

ган, баштай Сонгу Америка-нын футбол лагзынын чемпи-ону — Нью-Йорк клубунун «Космос» командазы-биле ой-лаш. 2:2 сангыг болуп ха-йымнашкан. Автоавотчулар-дан Фетисов биле Никонов мятия удуулааныкынын хаалганын кыяр тепкенер.

(СЭТА-нын корр.).

НАСИМИНИН 600 ЧЫЛ ЮБИЛЕЙ

сакчыны ханымындан хон-чу чок кылдыр кижиктиген. Насими амык чораша шаанда тур-ла перид бол-ган араб дилдарга шууктер бижи келген. Азербайжан дылга дегирит чымдыл шу-дуктерин бижи каан. Шу-дуктуң араб дылга кызыл элзеп хой шудуктери бист-лук хүннерине чедир база калагалаттын келген.

Насими Азербайжанын болган Чоон чүктү кайгам-чык байлыгы буруну кул-туразынын, шудук чогаалы-нын муракчы гуманистык чаагай чачылдарына болуп кижиктиген, уду өгөбери чогаалдары — Фирдоусини, Омар Хайямны, Низамини, Хасанни, Саадни, араб, перид, түрүк дилгит шудук чогаалынын өскө-лаа шыла-ранга төлөкчелдеринин чогаалдарын эки билер чо-раан.

Насиминиң феодализм-каагы ийилзедип, сонал чөштү эвес порукту шыгыны шүтүм-чүдөр сагыш-сеткил оң шү-дуктуң диккалыга уран-

чотен турмузалыг илгерей-леттиген. Чоонун сонвал деп эвес байлыгыны, дара-ла, бажыныны шудукту бо-дуну чогаалдарына буруу пашкан, кыялы мым, бун-ныг, чаагай сеткил-салтып, аргы-шычы аажы-чад мөзү-лүп мактаан.

Хора биле бажынынын ийилзедип көдөр турарын, ханыг өлөкчө дийнчигин кырып, Насими делегей-ни ойдунок, бойлаа, кара сагыштыг деп буруу шапкан, ундарар, чөгөр, салжым-чолду бойлап кылдыр бола-сагыш-сеткилге хаа эвас алыш, оон холду калы-калы хай көрү бериле чо-раан. Ынчалыкыне шудукчу-рун сеткил-салжынын дара-жыла човалды — тамыч-тын мурунда хостала биле аас-кекенин челип ол болур арганын барып эскере аласа хамагы-кызын човалгы бооп турган.

Насиминиң үзө-болотанын тургустууларына оон чалым чораш чылдарында сурагыл азербайжан шүдүтү, бола-

ган—оңу дикка-де кижя сонп турган өүргөн.

Насиминиң чогаал ажалы-нык хол улааныкынын хос-талга, аас-кекени болган чөштү чорук дугайында кижя-нин ачылгы күзө-болотанын бажыны бооп чораш. Оон ол оңа мөзүт азербайжан шудук чогаалын, түрүк дил-ды хой-хой улаустарын шу-дук чогаалын улам хөгжү-дүрүг кайгамчык уугу ужу-дузайы болган.

Насиминиң салжычылары—азербайжан, узбек, түрмен болган түрк шудукчулар — дикти мурун чотун-ла ы-дыг чогаалдар бижирин уламчылап, хөгжүткөн.

Оң шудук чогаалы азе-рбайжан чечен чогаал дилыг хөгжүдүрүгө уугу салдар-лыг болган, оон уран чуру-малдар тургузар аргазын байгыткан, диккалыг чаа-чаа, ир жапардын хөгжү-дүрүг дугаа чедирген.

Чоонун тодузургу аас чо-гаалдарын Насиминиң түр-к малыр-шүдүрү, поругу ток мөзүтүг, болуучу бу-редерини шычы кижя бо-лу берген.

Мирага ГУЛИЗАДЕ, дма эртемчилерин доктор. (ИМА).

Кинотеатрларга

ИЮЛЬ 21-ДЕ		АВГУСТ 21-ДЕ	
«НАЙРАЛ»: «Лутарме» (2 серия катар) 10.00, 12.45, 15.30, 18.15, 21.00 шактарда.	«НАЙРАЛ»: «Лутарме» (2 серия катар) 10.00, 12.45, 15.30, 18.15, 21.00 шактарда.	«НАЙРАЛ»: «Лутарме» (2 серия катар) 10.00, 12.45, 15.30, 18.15, 21.00 шактарда.	«НАЙРАЛ»: «Лутарме» (2 серия катар) 10.00, 12.45, 15.30, 18.15, 21.00 шактарда.
«НАЙРАЛ»: «Лутарме» (2 серия катар) 10.00, 12.45, 15.30, 18.15, 21.00 шактарда.	«НАЙРАЛ»: «Лутарме» (2 серия катар) 10.00, 12.45, 15.30, 18.15, 21.00 шактарда.	«НАЙРАЛ»: «Лутарме» (2 серия катар) 10.00, 12.45, 15.30, 18.15, 21.00 шактарда.	«НАЙРАЛ»: «Лутарме» (2 серия катар) 10.00, 12.45, 15.30, 18.15, 21.00 шактарда.
«НАЙРАЛ»: «Лутарме» (2 серия катар) 10.00, 12.45, 15.30, 18.15, 21.00 шактарда.	«НАЙРАЛ»: «Лутарме» (2 серия катар) 10.00, 12.45, 15.30, 18.15, 21.00 шактарда.	«НАЙРАЛ»: «Лутарме» (2 серия катар) 10.00, 12.45, 15.30, 18.15, 21.00 шактарда.	«НАЙРАЛ»: «Лутарме» (2 серия катар) 10.00, 12.45, 15.30, 18.15, 21.00 шактарда.